

Markó Béla • Kufárok a templomban

MARKÓ BÉLA

KUFÁROK
A
TEMPLOMBAN

Szonettek

2019–2024

Bookart, 2024

ISBN 978-606-8994-83-3

© Markó Béla, 2024

© Bookart, 2024

HASZNÁLATI UTASÍTÁS

*Nem változik, és mégis mást jelent
minden mondat egy kiolvasott könyvben,
ha újraolvasod, hogy hátha könnyen
tiéd lesz most, s nem lesz se kint, se bent*

*már semmi meglepő, csak egy-egy boldog
vagy éppen elrettentő pillanat,
mit ismersz úgyis, mert veled maradt
azóta is, csakhogy magadban hordod*

*a változást, járkaálhatsz könyvről könyvre
vagy házról házra, felajzva s letörve
mindig, hiszen élettelen a szó,*

*mint egy tükör, s amikor belenézel,
mást nem mutathat, csak amit te érzel
és gondolsz éppen, kedves olvasó.*

NINCS FOLYTONOSSÁG

*Johannes Vermeer: A félbeszakadt zenelecke,
1660–1661, olaj, vászon, 38,7 x 43,9 cm,
Frick Collection, New York*

Elférhet két hangjegy között az élet,
csak tartsd majd vissza a pillanatot,
s akár egy ajtót, nyitva hagyhatod
a történetet, hol bárki beléphet

ebbe a hallgatásba, hogyha jól
választja ki a gyorsan múló csendet,
s utána már sokáig együtt lesztek,
mert amikor végre hozzád hajol,

rá fogtok jönni, hogy a hangközök
mégis tágíthatók, már-már örök
minden szünet, és nincsen folytonosság

még a zenében sincs, csak szaggatott
idő, s a halált várakoztatod,
míg arcodat ecsettel sokszorozzák.

2019. január 15.

A KÖLTÉSZET ÉRTELME

Mint Jézus-szobrok nyers erotikája,
ha a falusi templomablakon
besüt a nap a néma orgiára,
s fehér vetítövásznon-falakon

vibrál a kép, ahogy elképzelik
újra meg újra a hibátlan testet,
míg köztük jár-kelek, s bár emlékeik
homályosak, úgy nézik a keresztet,

hogy együtt van most rajta a gyönyör
és szenvedés, egyetlen pillanatban,
de formás izmairól visszapattan

a bűnös látás, s mindent összetör
a büntudat, mert ami van, csak az van,
pucér betűk a megszentelt szavakban.

2019. március 16.

ISMÉTLŐDÉS

*Csontváry: Athéni utca,
1904, olaj, vászon, 102 x 90,5 cm,
magántulajdon*

Sötétlenek körös-körül a rések,
mintha bejárat lenne mindenütt,
és mégsem lép be senki, be-benéznek,
de jól tudják, hogy a szétszórt betűk,

csak együtt adnak értelmet a szónak,
mert kint az élet, és bent a halál,
akár egy abbahagyott hosszú mondat,
amely régóta folytatásra vár

az ismétlődő rétegek között,
mielőtt még a festék megkötött,
visszatérhetnének talán a múltba,

míg sokszorozzák mind az életet,
s gyűjtik egymás után a képeket,
bár ugyanazt kívánják újra s újra.

2019. július 3.

KÉSZÜLŐDÉS

*Kopacz Mária: Kezdődik a tánc,
2017, akril, vászon, fa, 102 x 102 cm,
magántulajdon*

Nem jó kívülről nézni most a kertet,
hogy néhány nap még, s minden elrepül,
inkább ott lennék én is legbelül,
hiszen amikor sorra táncra kelnek,

csak forgatják majd egymást önfeledten,
csupa virág lesz, és csupa madár,
s ami külön volt, egymásra talál
egy el nem múló színes képkeretben,

hol mostantól fogva minden közös,
a csontfehér, tollszürke, vérvörös
egymásba olvad, és mozgásba rejtem

a sok-sok fölösleges részletet,
s hogyha belépek, már nem én leszek,
mert élek még, de múltamat felejttem.

2019. július 9.

NINCSEN ÁRNYÉKA

*Csontváry: Castellammare di Stabia,
1902, olaj, vászon, 107 x 122,5 cm,
Modern Magyar Képtár, Pécs*

Ég van az égben, és kő van a kőben,
régóta összevissza fúj a szél,
vagy csak előrefut, majd visszatér
a fel-felhabzó kék tengeröbölben,

s akár egy elhomályosult tükörben,
nem tűnik el már a tegnapi kép,
ha egy maroknyit a vihar kitép
belőle, úgyis megmaradnak körben

a foszlányok, nincs vége az időnek,
míg a vitorlák erre-arra dőlnek,
s a távolban csak felfelé mutat

a kémény füstje, mert külön van minden,
nincsen iránya, és árnyéka sincsen,
mossa a nap a part menti utat.

2019. július 20.

NEM ROMLIK MÁR

*Csontváry: A Zeusz-templom romjai Athénban,
1904, olaj, vászon, 67,5 x 137,5 cm,
Modern Magyar Képtár, Pécs*

Engedte mégis összeomlani
Zeusz a pompás templomot, ahonnan
rég elmúlt, napsütötte századokban
hózzá fohászokdakt, s csak romjai

hevernek itt-ott, a lilára alvadt
dombok közt, hátul meggyűlt az idő,
ami volt, ami van, és ami jó,
hiszen ha nem születnek, meg se halnak

az istenek, s ha ledöntik a földre
mindazt, mit hajdan értük és nekik
márványból építettek híveik,

annyit jelent csupán, hogy összetörve
egész minden remekmű, mert tovább
nem romlik már, így éli túl korát.

2019. július 21.

ELMOSÓDOTT ÍRÁS

A délelőtti fény az árnyakat
még felitatja a vetetlen ágyon,
s már mind kevesebb változásra vágyom,
akár a túl sokszor használt szavak

új s újabb mondatokban, elmosódott
az írás, mintha fújná kint a szél
a kertet, mert elmúlik s visszatér
a történet, míg egy helyben toporgok,

hogyan ne érezzem, miképpen halad
most feljebb, vagyis majd lejjebb a nap,
ha kicserélek a falon egy képet

vagy a meggyfán egyetlen verebet,
hisz ettől még ugyanaz lehetek,
s más értelme lesz mégis az egésznek.

2019. július 30.

HIÁBA KÉPZELEM

A tenger évről évre hidegebb,
és egyre nehezebb már úszni benne,
mintha ez is csak egy feladat lenne,
mind többször markolja meg szívemet

valami rémület, hogy nem szabad
megismételni sohasem a múltat,
s nem is lehet, igaza volt Faustnak,
ha úgyis mindig más hullámokat

formáz kitartón ugyanaz a víz,
hiába képzelem, hogy visszavisz,
ahonnan jöttem, és hogy változatlan,

mit létrehív, s nem halhat meg soha,
mert ami volt, annak már nincs nyoma,
teremt, hogy rombolhasson számolatlan.

Nea Potidea, 2019. augusztus 7.

ÁRNYAK AZ ÉGEI-TENGEREN

A sirályhang még itt hallszik fölöttünk,
s nézzük, hogy hol vannak a madarak,
hisz fent már semmi árnyék, csak a nap
vakít, talán valahol messze tőlünk

a kékségben keringnek hangtalan,
míg ide-oda dobálják a hangot
a hullámok még, de amit most hallok,
már nincs sehol, s ugyanúgy múltja van

csupán, mint mindennek körös-körül,
ami mozog, leszáll vagy fölröpül,
csak új meg új szelíd hangrobbanások

tanúsítják, hogy milyen a jelen,
mert tudok róla, és még sincs velem,
s ha látok is, eltűnt időmre látok.

Nea Potidea, 2019. augusztus 9.

MULANDÓSÁG AZ ÉGEI-TENGEREN

Most is álmélkodom még végtelen
hatalmán, és szeretném is szeretni,
mivel belőle származom, de semmi
nem köt már hozzá, csak a félelem

attól, ki réges-régen kitalált
magából, és azóta nincs közünk
egymáshoz, mindenben különbözünk,
csak hogy kezdetben próbáltam a titkot

megfejtani, hogy mi célból teremtett
sok milliárdnyi gyorsan romló testet,
míg rájöttem, hiába kérdeném,

a sors nélküli örökkévalóság
éppen hogy bennem lelte meg a sorsát,
s már rég nem ő a válasz, hanem én.

Nea Potidea, 2019. augusztus 11.

KÍVÁNSÁG

*Ilja Repin: Őszi csokor. Egy lány portréja,
1892, olaj, vászon, 111 x 65 cm,
Tretyjakov Képtár, Moszkva*

A tetszhalálban ott az ébredés,
az éjszakában ott rejlik a reggel,
s hogyha lenyugszik, másnap úgyis felkel
túloldalon a nap, mert még kevés

a pusztulás körös-körül, csupáncsak
egy pillanat valahol legbelül,
de kint nem hervad, inkább teljesül
most minden, s híre sincs a délutánnak,

ez még a dél, és nem látni sehol
egy leheletnyi árnyékot mögötte,
ám kívánságát csokorba kötötte,

s ha valaki majd közelebb hajol,
már sejtheti, hogy a tépett virágban
egy-egy nyaláb kialvó napvilág van.

Moszkva, 2019. augusztus 18.

BULGAKOV HOL VAN?

Minden nagyobb, az utcák és a házak,
a kémények, a tetőcserepek,
nagyobb felhők a nagyobb fák felett,
s az eső nagyobb leveleket áztat,

míg nagyobb cseppek hullnak a nagyobb
folyóba, mintha egy nagyító lenne
a tárgyak előtt, és megnőne benne
még a legkisebb fűszál is, ahogy

járunk-kelünk a rég tovatűnt mában
az Arbaton, tán Bulgakov nyomában,
vagy csak a be nem teljesült ígéret

nyomaszt most, hogy lehetne majd egy másik
jövő, de már a múlt is egyre vásik,
s a nagyobb szobrok is mind földig érnek.

Moszkva, 2019. augusztus 19.

OROSZ SZONETT

A Néva vize majdnem fekete,
mégis látni a köveket a mélyben,
egy elmúlt város világít az éjben,
s magukra hagyott hintók serege

imbolyog ott lent, mert magába szívta
az éjszakát a hallgatag folyó,
feketedik már a tavalyi hó,
a fentieket mégis elvakítja,

másfajta nyár van, és másfajta tél vár,
a langyos fűben hanyatt fekszenek,
belélegzik a napfényes eget,

de máskor sétál itt, aki most sétál,
és máskor sír, máskor siet tova,
s hol soha nem járt, visszatér oda.

Szentpétervár, 2019. augusztus 20.

HAZAFELÉ ANNÁVAL

A Néva partján sétálunk haza,
s mindent megér kettőnknek ez a mondat,
pedig az apró tűszúrások szaporodnak
a hullámozó vízen, nincs aranya,

csak tört ezüstje az északi napnak,
és nem haza, csupán a szálloda
felé igyekszünk, s mindegy is, hova,
miközben, mint bekormozódott ablak,

a folyó tükre már esőben ázik,
hogy hátha letről végre idelátszik
egy elsüllyedt világ, amely nekünk

is otthonunk, de nincs odalent semmi,
mert arra próbálunk most emlékezni,
ami soha nem történt meg velünk.

Szentpétervár, 2019. augusztus 21.

MESSZESÉG

*Rembrandt: A tékozló fiú hazatérése,
1668–1669 körül, olaj, vászon, 262 x 205 cm,
Ermitázs, Szentpétervár*

Egyetlen arc világít csak a képen,
a többi inkább árnyékban marad,
bár lassan máshol is meg-megszakad
a félhomály, s a fellobbanó fényben

jól látható, hogy apa és fia
megbonthatatlan tömbbé olvad össze
egy pillanatra, vagy talán örökre,
és minden egyéb csak komédia

vagy ceremónia, mert nem lehet
fontosabb semmi, mint a szeretet,
s nem arról van szó persze, hogy nem érez

haragot, és hogy mégsem bünteti,
aki fájdalmat okozott neki,
de végre nincs köze a messzeséghez.

2019. augusztus 28.

HIDEG ÉGBOLT

*Valentyin Szerov: Európa elrablása,
1910, olaj, vászon, 71 x 98 cm,
Tretyjakov Képtár, Moszkva*

Fent északon az ég is hidegebb,
s a nászt talán már Zeusz sem kívánja,
a tengernek nincs célja, nincs iránya,
és nem találni békés szigetet

a láthatáron túl, mert a bikává
lett isten csak az egyetlen sziget,
hát ő sem tartozik most senkinek
elszámolással, s mintha azt is látná,

miközben a habzó felszín alatt
ide-oda úszkálnak a halak,
hogy látszólag fogoly ugyan, de végül

senki mástól nem függ majd, hogy milyen
lesz eljövendő otthona, hiszen
mi kiegészül, az ki is elégül.

2019. szeptember 7.